

6.7.3 Intonační konstrukce 7

„Intonace expresivní negace“

Stejně jako IK-3 a IK-6, také sedmá intonační konstrukce je pro mnohé Čechy problematická – zejména proto, že je pro ně nepřirozená. Konstrukce má podobný průběh jako IK-3, odlišuje se však podstatným charakteristickým rysem – hlasivkovou smyčkou, která ukončuje intonační centrum, a příkrým poklesem tónu pod střední úroveň. V případě IK-3 je nárůst i pokles tónu v místě intonačního centra sice výrazný, ale plynulý a ničím nepřerušovaný. Podle místa intonačního centra ve větěném taktu vyjadřuje tato IK různé (i zcela protichůdné) významy.

IK-7 se nejčastěji používá:

- při vyjádření odmítnutí příznaku, události či děje ve větách se zájmennými slovy (centrum IK se nachází na zájmenném slově):** Какá она красáвица! Да куда он ездил! Да какóй это праздник.
- pro zdůraznění hodnocení ve větách se zájmennými slovy (centrum IK se nenachází na zájmenném slově):** Какá она красáвица! Как у вас вёсело!
- při vyjádření zesíleného odmítnutí či potvrzení, kvalitativní charakteristiky ve větě bez zájmenných slov, přičemž často má věta změněný slovosled:** Интересный он всё-таки человек! Не нравится мне всё это!

1. Poslechněte si výše uvedené příklady použití IK-7. Poté sami věty čtěte.

2. Poslouchejte a opakujte.

Какá у меня работа! Какóе это веселье! Какíе они друзья! Да какóй он писатель! Да какáя она актриса! Да какíе это новости! Да зачём я вам нужна! Да о чём мне с тобой разговаривать!

3. Čtěte věty s IK-7. Všimněte si změny místa intonačního centra a s tím i změny významu výpovědi.

Какóй он отец! – Какóй он отец!
Какáя она красáвица! – Какáя она красáвица!
Какíе вы умные! – Какíе вы умные!
Какóй он весёлый! – Какóй он весёлый!

4. Čtěte věty. Podle jejich významu se totéž pokuste vyjádřit pomocí výpovědi se zájmenným slovem какóй v odpovídajícím tvaru a IK-7.

Он сегодня очень весёлый.
Он, по-моему, сегодня очень грустный.

В их городе замечательный театр.
Сегодня я очень занята и в театр не пойду.

Видела я его в спектакле. По-моему, он очень плохо играет.
Он замечательный актёр.

Я не поеду за город. И не в дожде дело. Просто много работы.
Придётся сидеть дома. Лёт как из ведра.

Здесь замечательно: чистый воздух, лес, купание. Обязательно приеду сюда в отпуск.
Никуда этим летом не поеду. Очень много работы.

5. Přeformulujte věty podle vzoru.

Vzor: Мне не нравится этот спектакль. – Не нравится мне этот спектакль.

Эта книга меня не интересует.
Он плохо написал контрольную работу.
Я люблю эту актрису.
Он замечательный человек.
В доме отдыха было скучно.
Она хорошая мать.

6. Ve dvojicích sehrajte malé dialogy. Všímejte si kontextu a použití IK-7. Jaký význam v daných replikách vyjadřuje?

- Куда² это он собрался?
- Поня⁷тия не им¹ею. Он мне никогда¹ ничего не говорит.
- Кто² открыл окно?
- А я⁷ поч¹ём знаю! Меня тут не было.
- Где² он может сейчас быть? На работе его нет, дома тоже.
- А кто⁷ его знает! Может, уехал куда.
- Почему² он не предупредил, что вернется поздно?
- Спроси⁷ что-нибудь полегче.
- Что² за вещи тут лежат?
- Откуда⁷ мне знать?
- Кому² это ты звонила?
- Так, одному человеку.
- Где² ты была вчера весь вечер? Я тебе звонила-звонила...
- Да так, в одно место пригласии.

6.8 Lekce 8

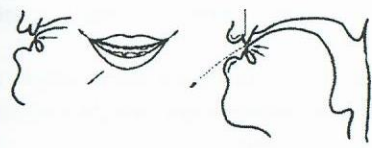

6.8.1 Rytmus ruského slova

Čtete slova podle rytmického modelu. Pokud potřebujete, vyznačte si přízvuk.

ТА – ТА – ТÁ – ТА – ТА

разговаривал, репетировал, заработала, переводчица, за машинами, перед городом, над деревьями, говорили бы, предложение, совокупности, написание, фонетический, ударение, филология, лингвистический

6.8.2 Souhlásky [з'], [ц'], [п']

	<p>Při výslovnosti [з'], [ц'] se jazyk posouvá směrem kupředu, přední a střední část hřbetu jazyka (dorsa) je zvednutá k tvrdému patru, čímž dochází k vytvoření i-přízvuku. Hrot jazyka (apex) se nachází u dolních zubů. Rty jsou pootevřené a lehce roztažené.</p>
	<p>Na rozdíl od [p] se měkká souhlásky [p'] artikuluje se zvednutou střední částí hřbetu jazyka (dorsa). Hrot jazyka (apex) je napnut a vibruje u rozhraní horních zubů a dásní, přičemž nedochází k jeho prohnutí směrem vzad. Rty jsou lehce roztaženy, koutky rtů lehce svěšeny.</p>

Obecně lze říci, že odpovídající výslovnosti měkkých souhlásek docílíme zmenšením dutiny ústní. Toho je možné dosáhnout výslovností odpovídající tvrdé párové souhlásky, tedy [з], [ц], [п], za současného pozvednutí střední části hřbetu jazyka k tvrdému patru. Totéž postavení lze pozorovat při výslovnosti českých hlásek [i] nebo [j].

Při nácviku výslovnosti všech měkkých párových souhlásek v ruském jazyce lze za výchozí pozici považovat české slabiky [d'í], [t'í].

1. Poslouchejte a opakujte. Všímejte si výslovnosti měkkých souhlásek před samohláskou.